

výtvarné řešení a komunikační schéma, ale zejména zasazení do historických souvislostí velkorysé adaptace staršího středověkého objektu, která proběhla již v závěru 15. století, tedy nikoliv až v souvislosti s pozdějšími renesančními úpravami. Při obnově panského domu byl po odstranění vložených mladších konstrukcí v přízemí objektu odhalen a restaurován reprezentativní dvoulodní sál, v němž pozdně středověké kamenické prvky nesly renesanční malovanou hřebínkovou klenbu z doby kolem poloviny 16. století. Kamenické prvky a kamenické značky ovšem prozrazují, že dvoulodní prostor vznikl již v letech 1490–1500 na přání rožmberského vladaře Petra IV. z Rožmberka (1493 – † 1523), a to za účasti kameníků, kteří současně upravovali českokrumlovský hrad a působili na stavbách kostelů ve Chvalšinách, Rožmberku nad Vltavou a Hořicích na Šumavě. Nedokončený sál doplnila kolem poloviny 16. století nynější hřebínková klenba s malovanou výzdobou. Místnost pravděpodobně sloužila, či měla sloužit, ke společnému stolování rodiny majitele, šlechtý, dvořanů a dalších hostů, k pořádání oslav nebo jako shromažďovací prostor.

Krumlovský sál ve středoevropském měřítku nevyniká svými rozměry, byl však mezi profánními prostory v době svého vzniku unikátní svou dvoulodní dispozicí i kvalitním zpracováním kamenických detailů. To dokládá vysokou úroveň architektury, kamenického a stavebního řemesla na rožmberském panství v závěru 15. a v 16. století. Nejbližší domácí funkční analogii, technologicky a výtvarně však zcela odlišnou, nalézáme ve dvoulodním sálu se sklípkovou klenbou na hradě v západočeském Boru u Tachova, který byl saskými mistry zbudován v druhém desetiletí 16. století pro Kryštofa ze Švamberka. V zahraničí nalézáme účelem a zčásti i dispozičním řešením příbuzný prostor na arcibiskupském hradě Hohensalzburg. Tamější velký sál z roku 1501 sice kryje dřevěný trámový strop, jeho menší část při průčelí je však nesena čtyřmi sloupy.

Po několika stoletích se tak v Českém Krumlově podařilo nalézt a do původní podoby rekonstruovat profánní dvoulodní prostor s malířskou výzdobou, který nemá v rámci jižních Čech obdoby. Díky pochopení investora se podařilo realizovat velké množství odborných průzkumů a na základě jejich výsledků upravit původní projekt (např. restaurování nástěnných maleb, výšku podlahy, zádlažbu, způsob osvětlení) tak, aby byly v co největší míře zachovány kvality rehabilitovaného goticko-renesančního sálu, jenž je nově přístupný veřejnosti.

Nález a restaurování nástěnných maleb v kostele sv. Havla v Čejeticích

Roman Lavička

V roce 2023 skončila stavební obnova kostela sv. Havla v Čejeticích na Strakonicku. Tato sakrální stavba se dnes nachází na samotě, asi půl kilometru jihovýchodně od středu obce. Vystavěna byla v polovině 13. století nedaleko řeky Otavy, v místech, kde stávalo panské sídlo, zaniklá tvrz vladyků z Čejetic.

Při stavebním zásahu, financovaném z prostředků obce a Ministerstva kultury, se podařilo nalézt několik zlomků středověkých nástěnných maleb ze třetí čtvrtiny 14. století. V kněžišti nalevo od hlavního oltáře restaurátoři zabezpečili zbytek malovaného rostlinného dekoru, který rámoval sanktuář. V jeho blízkosti se zachovaly dva z původně dvanácti malovaných konsekračních křížů, které se v kostelních interiérech vyhotovovaly – v návaznosti na symboliku dvanácti apoštolů – jako připomínka, že stavba byla řádně vysvěcena. Největší a nejvýznamnější část nástěnné výzdoby se podařilo odkrýt na severní straně lodi. Jedná se o zlomek pašijového cyklu, který minimálně ve dvou pásech nad sebou popisoval Ježíšovo utrpení na konci jeho pozemské cesty. Vzhledem

Obr. 1. Čejetice, kostel sv. Havla, fragmenty malířské výzdoby okolo bývalého sanktuáře před restaurováním, foto: Jan Eliška, srpen 2023

Obr. 2. Čejetice, kostel sv. Havla, fragmenty malířské výzdoby okolo bývalého sanktuáře po restaurování, foto: Roman Lavička, říjen 2023

Obr. 3. Čejetice, kostel sv. Havla, fragmenty nástěnné malby Tří Marií u Kristova hrobu před restaurováním, foto: Jan Eliška, srpen 2023

Obr. 4. Čejetice, kostel sv. Havla, fragmenty nástěnné malby Tří Marií u Kristova hrobu po restaurování, foto: Roman Lavička, říjen 2023

k velkému poškození lze s jistou mírou pravděpodobnosti určit výjev vlevo jako Oplakávání – tedy situaci, kdy po sejmutí z kříže spočívalo tělo umučeného Božího syna na matčině klíně. V navazujícím poli se nalézá motiv tří Marií, které přišly ke Kristovu hrobu a s údivem zjistily, že je prázdný. Trojice žen je zde ovšem zastoupena pouze jednou figurou, která se setkává s andělem. Vedle něho je patrný otevřený hrob, v němž další anděl drží Kristovo roucho.

Záchrana a rekonstrukce tzv. záměčku Terezínov v Albeři u Nové Bystřice

Hana Novotná

Jednopatrová empírová stavba s barokními prvky na východním okraji obce Albeř je typologicky v daném regionu výjimečná. Byla postavena v letech 1810–1815 stavitelem Františkem Schneiderem pro Marii Terezii hraběnkou z Trauttmansdorffu (1771–1847). Později sloužila jako správní a úřednická budova sousední železárny (*Schichtamt*), tradičně je však známa pod označením záměček. V průběhu 19. století střídala majitele, v roce 1909 ji zakoupila rodina Kernů. Po zestátnění v polovině 20. století na záměčku postupně hospodařily dřevařské závody, státní statek a národní podnik Kablo. Socialistické hospodaření a časté převody majetkových práv se na technickém stavu záměčku Terezínov podepsaly do té míry, že se v osmdesátých letech nacházel v naprosto zbláčeném stavu.

Objekt je jednou z nemnoha památek, které se ocitly na hraně totální destrukce, a přece se je podařilo zachránit. Přestože byl po polovině 20. století v poměrně zchovalém stavu, v osmdesátých letech se v důsledku dlouhodobého zanedbávání údržby dostal na hranu přežití. Na místě zůstávala pouhá ruina bez střechy i krovu. Stropy se samovolně zřítily a z původních konstrukcí se na mnoha místech dochovaly pouze obvodové

Obr. 1. Albeř u Nové Bystřice, tzv. záměček Terezínov, pohled od východu, foto z roku 1965, zdroj: sbírka majitele